DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

12. februar 2009 *

I sag C-466/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Landesarbeitsgericht Düsseldorf (Tyskland) ved afgørelse af 10. august 2007, indgået til Domstolen den 22. oktober 2007, i sagen:

Dietmar Klarenberg

mod

Ferrotron Technologies GmbH,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis og J. Malenovský (refererende dommer),

* Processprog: tysk.

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. september 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Dietmar Klarenberg ved Rechtsanwalt J. Dieker

— Ferrotron Technologies GmbH ved Rechtsanwalt M. Trayer

— den tyske regering ved M. Lumma og C. Blaschke, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved V. Kreuschitz og J. Enegren, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 6. november 2008,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i Rådets direktiv 2001/23/EF af 12. marts 2001 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter (EFT L 82, s. 16).

2 Denne anmodning er indgivet inden for rammerne af en retssag, der føres af Dietmar Klarenberg mod Ferrotron Technologies GmbH (herefter »Ferrotron«) vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt arbejdsforhold er blevet overført til sidstnævnte.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Ved direktiv 2001/23 blev der foretaget en kodifikation af Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af

arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter (EFT L 61, s. 26), som ændret ved Rådets direktiv 98/50/EF af 29. juni 1998 (EFT L 201, s. 88, herefter »direktiv 77/187«).

4 Ottende betragtning til direktiv 2001/23 har følgende ordlyd:

»Af hensyn til retssikkerheden og gennemsigtigheden skulle begrebet overførsel afklares på baggrund af Domstolens retspraksis. Denne afklaring ændrer ikke anvendelsesområdet for direktiv 77/187/EØF som fortolket af Domstolen.«

5 Artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2001/23 bestemmer:

»a) Dette direktiv finder anvendelse på overførsel af en virksomhed eller bedrift eller af en del af en virksomhed eller bedrift til en anden indehaver som følge af en overdragelse eller fusion.

b) Som overførsel i henhold til dette direktiv anses overførsel af en økonomisk enhed, der bevarer sin identitet, forstået som en helhed af midler, der er organiseret med henblik på udøvelse af en økonomisk aktivitet, uanset om den er væsentlig eller accessorisk, jf. dog litra a) og de følgende bestemmelser i denne artikel.«

6 I artikel 3, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2001/23 er følgende fastsat:

»Overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, som bestod på tidspunktet for overførslen, overgår som følge af denne overførsel til erhververen.«

7 Direktivets artikel 4, stk. 2, bestemmer:

»Såfremt arbejdskontrakten eller arbejdsforholdet ophæves, fordi overførslen medfører en væsentlig ændring af arbejdsvilkårene til skade for arbejdstageren, anses arbejdsgiveren at være ansvarlig for arbejdskontraktens eller arbejdsforholdets ophævelse.«

8 Direktivets artikel 6, stk. 1, første og fjerde afsnit, har følgende ordlyd:

»Såfremt en virksomhed eller bedrift eller en del af en virksomhed eller bedrift bevarer sin uafhængighed, har repræsentanterne eller repræsentationen for de af overførslen berørte arbejdstagere fortsat den retsstilling og funktion, som de havde inden datoen for overførslen, og som er fastsat i love eller administrative bestemmelser eller ved en overenskomst, forudsat at de nødvendige betingelser for sammensætning af en repræsentation for arbejdstagerne er til stede.

[…]

Såfremt en virksomhed eller bedrift eller en del af en virksomhed eller bedrift ikke bevarer sin uafhængighed, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de overførte arbejdstagere, som var repræsenteret inden overførslen, fortsat repræsenteres på behørig vis i den periode, der er nødvendig for på ny at kunne sammensætte eller udpege en repræsentation for arbejdstagerne i overensstemmelse med national lovgivning eller praksis.«

9 Ordlyden af artikel 1, stk. 1, i direktiv 2001/23 er i det væsentlige identisk med ordlyden af artikel 1, stk. 1, i direktiv 77/187.

De nationale bestemmelser

10 § 613a, stk. 1, første punktum, i Bürgerliches Gesetzbuch (herefter »BGB«) har følgende ordlyd:

»Når en virksomhed eller en del af en virksomhed gennem en retshandel overføres til en anden indehaver, indtræder denne i de rettigheder og forpligtelser, som hidrører fra de arbejdsforhold, der bestod på overførselstidspunktet.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

11 Siden den 1. januar 1989 har Dietmar Klarenberg været ansat ved ET Electrotechnology GmbH (herefter »ET«), der er et selskab, der er specialiseret i udvikling og fremstilling af produkter til brug for industriel automatisering og måle- og styringsteknik i metalindustrien.

12 Den 1. maj 1992 blev han udnævnt til leder af afdeling »F+E/ET-Systeme/Netzwerk/IBS« (forskning i og udvikling/elektroniske systemer/netværk/interface) i ET. Denne afdeling var sammensat af tre enheder, nemlig »F+E/ET-Systeme« (forskning i og udvikling af elektroniske systemer), som Dietmar Klarenberg var ansvarlig for, »EDV/Netzwerk/Serversysteme/Datensicherung« (DC/netværk/serversystemer/datasikring) og »Produktion/Schaltschränke/Platinen« (produktion/omstillingsskabe/platiner), som hr. Neumann var ansvarlig for, og denne var ligeledes souchef for hele afdelingen.

13 Ferrotron er specialiseret i udformning og fremstilling af produkter til måle- og styringsteknik i metalindustrien.

14 Den 22. november 2005 indgik ET med Ferrotron og dettes moderselskab, der er hjemmehørende i Amerikas Forenede Stater, en kontrakt benævnt »asset and business sale and purchase agreement« vedrørende følgende produkter, der var udviklet af afdelingen »F+E/ET-Systeme/Netzwerk/IBS« i ET: »ET-DecNT«, »ET-DecNT light«, »ET-DecNT Power Melt«, »ET-TempNet«, »ET-OxyNet« og »FT/7000«.

15 I henhold til denne kontrakt erhvervede Ferrotrons moderselskab alle rettigheder over virksomhedens software, over patenter, patentanmeldelser og opfindelser i relation til ovennævnte produkter samt over produktnavnene og den tekniske knowhow med hensyn til disse produkter. Ferrotron erhvervede ET's lager af elektronisk udviklingsmateriel og fremstillingsmateriel samt en leverandør- og en kundeliste. Ferrotron overtog ligeledes nogle af ET's medarbejdere, nemlig hr. Neumann og tre ingeniører fra enheden »F+E/ET-Systeme«.

16 Det fremgår ligeledes af forelæggelsesafgørelsen, at Ferrotron ud over de produkter, der er omfattet af denne kontrakt, udvikler, fremstiller og forhandler andre produkter på området for metallurgisk måleteknik, og at ET's tidligere ansatte er blevet integreret i Ferrotrons organisationsstruktur. De pågældende medarbejdere udfører også funktioner i relation til andre produkter end dem, som Ferrotron har erhvervet af ET.

17 Den 17. juli 2006 blev der indledt en insolvensprocedure mod ET.

18 Dietmar Klarenberg anlagde sag ved Arbeitsgericht Wesel med påstand om, at Ferrotron skulle genindsætte ham som afdelingschef. Ved dom af 29. november 2006 frifandt Arbeitsgericht Wesel imidlertid Ferrotron.

19 Dietmar Klarenberg appellerede afgørelsen til Landesarbeitsgericht Düsseldorf, idet han principalt nedlagde påstand om, at Ferrotron tilpligtedes at genindsætte ham som afdelingschef under de vilkår, der fremgår af den ansættelseskontrakt, som han indgik med ET den 1. januar 1989. Subsidiært nedlagde han påstand om, at det anerkendtes, at der har foreligget et arbejdsforhold mellem parterne siden den 9. december 2005.

20 Landesarbeitsgericht Düsseldorf er af den opfattelse, at afdeling »F+E/ET-Systeme/Netzwerk/IBS«, som Dietmar Klarenberg var ansvarlig for, er en del af en bedrift som omhandlet i BGB's § 613a, stk. 1, første punktum, der er blevet overført til Ferrotron, henset til at sidstnævnte virksomhed erhvervede de væsentlige materielle driftsmidler i den berørte bedrift, at den erhvervede de tilhørende leverandør- og kundelister, at den overtog en del af vidensmedarbejderne, og at moderselskabet erhvervede rettighederne til de væsentlige produkter og teknologier.

21 Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om, hvorvidt der er tale om en overførsel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i direktiv 2001/23. Efter Bundesarbeitsgerichtshofs seneste praksis anerkendes det nemlig ikke, at der foreligger en overførsel af en del af en bedrift til en ny indehaver i tilfælde, hvor erhververen ikke viderefører den pågældende bedriftsdel uden væsentlige ændringer og ikke bevarer dens identitet. Det følger af denne retspraksis, at en overførsel forudsætter, at erhververen opretholder bedriftsdelens organisatoriske uafhængighed. En bedriftsdel anses derimod ikke for overført, når den fuldstændigt integreres i den anden virksomheds organisationsstruktur, eller når arbejdet udføres i en væsentligt større virksomhedsstruktur.

22 I hovedsagen har Ferrotron ifølge den forelæggende ret ikke opretholdt den berørte bedriftsdels organisatoriske uafhængighed, for så vidt som de overtagne medarbejdere blev integreret i forskellige enheder, og de overtagne arbejdsopgaver nu udføres inden for rammerne af en anden organisationsstruktur.

23 Det er under disse omstændigheder, at Landesgericht Düsseldorf har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Foreligger der kun en overførsel af en del af en virksomhed eller en bedrift til en anden indehaver i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i

direktiv 2001/23[…], når virksomheds- henholdsvis bedriftsdelen af den nye indehaver videreføres som en organisatorisk uafhængig virksomheds- henholdsvis bedriftsdel?«

Om formaliteten med hensyn til anmodningen om præjudiciel afgørelse

24 I sit skriftlige indlæg i sagen har Ferrotron rejst tvivl om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling, idet virksomheden har bestridt anmodningens relevans for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

25 Hertil bemærkes, at proceduren efter artikel 234 EF ifølge fast retspraksis er et middel til samarbejde mellem Domstolen og de nationale retter, som giver Domstolen mulighed for at forsyne de nationale retter med de elementer vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten, som er nødvendige for, at de kan afgøre den for dem verserende tvist (jf. bl.a. dom af 5.2.2004, sag C-380/01, Schneider, Sml. I, s. 1389, præmis 20, af 14.9.2006, sag C-228/05, Stradasfalti, Sml. I, s. 8391, præmis 44, og af 16.10.2008, sag C-313/07, Kirtruna og Vigano, Sml. I, s. 7907, præmis 25).

26 Inden for rammerne af dette samarbejde tilkommer det udelukkende den nationale ret, for hvem en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af fællesskabsretten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse herom (Schneider-dommen, præmis 21, dom af 30.6.2005, sag C-165/03, Längst, Sml. I, s. 5637, præmis 31, samt Kirtruna og Vigano-dommen, præmis 26).

27 Det følger heraf, at der gælder en formodning for, at de spørgsmål om en fortolkning af fællesskabsretten, som den nationale ret har stillet på det retlige og faktiske grundlag, som den har fastlagt inden for sit ansvarsområde, er relevante, hvorfor det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve rigtigheden heraf. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af fællesskabsretten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er hypotetisk, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dom af 5.12.2006, forenede sager C-202/04 og C-94/04, Cipolla m.fl., Sml. I, s. 11421, præmis 25, af 7.6.2007, forenede sager C-222/05 — C-225/05, van der Weerd m.fl., Sml. I, s. 4233, præmis 22, samt Kirtruna og Vigano-dommen, præmis 27).

28 I denne forbindelse fremgår det af retspraksis, at formodningen om de præjudicielle spørgsmåls relevans ikke kan afkræftes alene ved, at en af parterne i hovedsagen har bestridt visse faktiske omstændigheder, hvilke det ikke tilkommer Domstolen at vurdere rigtigheden af, og som er afgørende for fastsættelsen af tvistens genstand (dommen i sagen Cipolla m.fl., præmis 26, og dommen i sagen van der Weerd m.fl., præmis 23).

29 Ferrotron har for det første gjort gældende, at det må udelukkes, at der foreligger en overførsel som omhandlet i direktiv 2001/23, allerede fordi det ikke er blevet godtgjort, at de elementer, som Ferrotron erhvervede, udgjorde en enhed, der kan være genstand for en sådan overførsel. Det første præjudicielle spørgsmål har følgelig ingen relevans for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

30 Det må imidlertid konstateres, at den forelæggende ret har foretaget en anden vurdering på dette punkt. Ifølge retten er afdeling »F+E/ET-Systeme/Netzwerk/IBS« nemlig en del af en bedrift i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i BGB's § 613a, stk. 1, første punktum, der er blevet overført til Ferrotron, eftersom sidstnævnte virksomhed erhvervede de væsentlige driftsmidler i bedriften samt de tilhørende leverandør- og kundelister, og den overtog en del af vidensmedarbejderne, og moderselskabet erhvervede rettighederne til de væsentlige produkter og teknologier. Henset til disse af den forelæggende ret nævnte elementer og til den konklusion, den

har draget heraf, og som den har ansvaret for, er der ikke anledning til at betvivle relevansen af det af retten forelagte præjudicielle spørgsmål.

31 For det andet har Ferrotron anført, at selv hvis man antog, at der har fundet en virksomhedsoverførsel sted i direktiv 2001/23's forstand, indebærer dette ikke, at appellanten i hovedsagens ansættelseskontrakt er blevet overført, eftersom de arbejdsopgaver, han udførte hos ET, i vidt omfang blev udført i andre enheder end afdelingen »F+E/ET-Systeme/Netzwerk/IBS« og således ikke kunne være forbundet hermed.

32 I beskrivelsen i forelæggelsesafgørelsen af de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for det præjudicielle spørgsmål, anføres det imidlertid udtrykkeligt, at appellanten i hovedsagen var ansvarlig for afdelingen »F+E/ET-Systeme/Netzwerk/IBS«. Som det fremgår af denne doms præmis 27, foretages en sådan vurdering af sagens faktum selvstændigt af den forelæggende ret, og det tilkommer ikke Domstolen at efterprøve rigtigheden heraf.

33 For det tredje er indstævnte i hovedsagen af den opfattelse, at Dietmar Klarenberg har fortabt sin ret til at påberåbe sig en overførsel af ansættelseskontrakten, idet han, da han fik kendskab til den aftale, der var indgået mellem indstævnte og ET, desuagtet først gjorde sit krav gældende over for indstævnte, da det stod klart, at ET var insolvent.

34 Den omstændighed, at der i tysk lovgivning er fastsat en frist, hvis overskridelse medfører, at appellanten i hovedsagen ikke længere kan påberåbe sig, at hans ansættelseskontrakt er blevet overført, vedrører et spørgsmål, som det som nævnt i denne doms præmis 28 ikke tilkommer Domstolen at efterprøve.

35 Henset til de ovenstående bemærkninger må det fastslås, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling.

Om det præjudicielle spørgsmål

36 Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2001/23 skal fortolkes således, at direktivet ligeledes kan finde anvendelse i en situation, hvor den nye indehaver ikke opretholder den overførte virksomhedsdels eller bedriftsdels organisatoriske uafhængighed.

37 Indledningsvis bemærkes, at der ifølge fast retspraksis ved fortolkningen af en fællesskabsretlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. bl.a. dom af 18.5.2000, sag C-301/98, KVS International, Sml. I, s. 3583, præmis 21, af 6.7.2006, sag C-53/05, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 6215, præmis 20, og af 16.10.2008, sag C-298/07, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, Sml. I, s. 7841, præmis 15).

38 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 1, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/23, at enhver overførsel til en anden indehaver af en virksomhed eller bedrift eller af en del af en virksomhed eller bedrift som følge af en overdragelse eller fusion er omfattet af direktivets anvendelsesområde.

39 Forudsat at de nævnte betingelser er overholdt, for at direktiv 2001/23 kan finde anvendelse, skal overførslen dog yderligere opfylde betingelserne i direktivets artikel 1, stk. 1, litra b), om, at overførslen skal vedrøre en økonomisk enhed forstået som »en helhed af midler, der er organiseret med henblik på udøvelse af en økonomisk aktivitet, uanset om den er væsentlig eller accessorisk«, der bevarer sin »identitet« efter overførslen.

40 Det bemærkes indledningsvis, at denne bestemmelse — således som det fremgår af ottende betragtning til direktiv 2001/23 — blev indsat med henblik på at afklare begrebet overførsel på baggrund af Domstolens praksis (jf. bl.a. dom af 7.2.1985, sag 186/83, Botzen m.fl., Sml. s. 519, præmis 6, og af 18.3.1986, sag 24/85, Spijkers, Sml. s. 1119, præmis 11). Ifølge denne retspraksis har direktiv 2001/23 til formål at sikre en fortsættelse af de bestående ansættelsesforhold inden for en økonomisk enhed, selv om denne skifter indehaver, og følgelig at beskytte arbejdstagerne i en situation, hvor et sådant skift finder sted.

41 Det fremgår af bestemmelserne i artikel 1, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/23, sammenholdt med bestemmelserne i samme artikels stk. 1, litra b), at i et tilfælde, hvor den overførte økonomiske enhed ikke bevarer sin identitet, viger hovedbestemmelsen i artikel 1, stk. 1, litra a), for bestemmelserne i artiklens stk. 1, litra b). Det følger heraf, at den sidstnævnte bestemmelse kan begrænse rækkevidden af artikel 1, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/23 og dermed udstrækningen af den beskyttelse, der tilsikres ved direktivet. En sådan bestemmelse skal derfor fortolkes strengt.

42 Indstævnte i hovedsagen har imidlertid gjort gældende, at den »økonomiske enhed« som defineret i artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2001/23 kun bevarer sin identitet, såfremt det organisatoriske bånd, der forener samtlige personlige og/eller materielle elementer, opretholdes. Derimod bevarer den overførte økonomiske enhed ikke sin

identitet i tilfælde, hvor den som følge af overdragelsen mister sin organisatoriske uafhængighed, idet de erhvervede ressourcer af erhververen integreres i en helt ny struktur.

43 Henset til bl.a. det formål, der forfølges med direktiv 2001/23, der som det fremgår af denne doms præmis 40 består i at sikre en effektiv beskyttelse af arbejdstagernes rettigheder i en overførselssituation, kan en sådan opfattelse af den økonomiske enheds identitet, der blot hviler på et kriterium om organisatorisk uafhængighed, som hævdet af indstævnte i hovedsagen, ikke tiltrædes. Denne opfattelse indebærer nemlig, at direktiv 2001/23 udelukkes fra anvendelse på denne virksomheds- eller bedriftsdel, hvorved de berørte arbejdstagere berøves den ved direktivet tildelte beskyttelse, på grund af den ene omstændighed, at erhververen beslutter at opløse den erhvervede virksomheds- eller bedriftsdel og integrere den i sin egen struktur.

44 Netop med hensyn til organisationsfaktoren har Domstolen tidligere fastslået, at den indgår i definitionen af en økonomisk enheds identitet (jf. i denne retning dom af 11.3.1997, sag C-13/95, Süzen, Sml. I, s. 1259, præmis 15, af 2.12.1999, sag C-234/98, Allen m.fl., Sml. I, s. 8643, præmis 27, af 26.9.2000, sag C-175/99, Mayeur, Sml. I, s. 7755, præmis 53, og af 25.1.2001, sag C-172/99, Liikenne, Sml. I, s. 745, præmis 34), men den har ligeledes fastslået, at en ændring af den overførte enheds struktur ikke er til hinder for, at direktiv 2001/23 finder anvendelse (jf. i denne retning dom af 7.3.1996, forenede sager C-171/94 og C-172/94, Merckx og Neuhuys, Sml. I, s. 1253, præmis 20 og 21, Mayeur-dommen, præmis 54, samt dom af 13.9.2007, sag C-458/05, Jouini m.fl., Sml. I, s. 7301, præmis 36).

45 Desuden definerer artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2001/23 selv en økonomisk enheds identitet ved at henvise til »en helhed af midler, der er organiseret med henblik på udøvelse af en økonomisk aktivitet, uanset om den er væsentlig eller accessorisk«, hvorved den ikke blot lægger vægt på den overførte enheds organisatoriske forhold, men ligeledes på den fortsatte udøvelse af dens økonomiske aktivitet.

46 Henset til det ovenfor anførte skal betingelsen om bevarelse af en økonomisk enheds identitet i direktiv 2001/23's forstand fortolkes under hensyn til de to elementer i artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2001/23, der samlet set udgør denne identitet, samt til det formål om beskyttelse af arbejdstagerne, der forfølges med direktivet.

47 I overensstemmelse med disse betragtninger og for ikke at tømme direktiv 2001/23 for en del af dets effektive virkning, skal den pågældende betingelse ikke fortolkes således, at det kræves, at den erhvervsdrivendes specifikke tilrettelæggelse af de forskellige overførte produktionsfaktorer bevares, men som generaladvokaten har anført i punkt 42 og 44 i forslaget til afgørelse, således at det forudsættes, at den gensidige funktionelle afhængigheds- og komplementaritetsforbindelse mellem disse faktorer opretholdes.

48 Bevarelsen af en sådan funktionel forbindelse mellem de forskellige overførte faktorer gør det nemlig muligt for erhververen at anvende disse, selv om de efter overførslen integreres i en ny anderledes organisatorisk struktur med henblik på at fortsætte den samme eller en tilsvarende økonomisk aktivitet (jf. i denne retning dom af 14.4.1994, sag C-392/92, Schmidt, Sml. I, s. 1311, præmis 17).

49 Det tilkommer den forelæggende ret i lyset af ovenstående bemærkninger og inden for rammerne af en samlet vurdering af alle de faktiske omstændigheder, der kendetegner den i hovedsagen omhandlede transaktion, at afgøre (jf. i denne retning Spijkers-dommen, præmis 13, dom af 19.5.1992, sag C-29/91, Redmond Stichting, Sml. I, s. 3189, præmis 24, Süzen-dommen, præmis 14, og dommen i sagen Allen m.fl., præmis 26), om den overførte økonomiske enheds identitet er blevet opretholdt.

50 Som såvel den forelæggende ret i sin anmodning om præjudiciel afgørelse som den tyske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i deres skriftlige indlæg for Domstolen har påpeget, bekræfter ordlyden af artikel 6, stk. 1, første og fjerde

afsnit, i direktiv 2001/23, at fællesskabslovgiver har haft til hensigt, at direktivet kan anvendes på enhver overførsel, der opfylder betingelserne i direktivets artikel 1, stk. 1, uanset om den overførte økonomiske enhed bevarer sin uafhængighed i erhververens struktur eller ej.

51 Domstolen skal endelig behandle indstævnte i hovedsagens argument om, at den videreførelse af ansættelsesforholdene, som tilstræbes med direktiv 2001/23, i tilfælde af tab af den overførte økonomiske enheds organisatoriske uafhængighed under alle omstændigheder ikke kan virkeliggøres, da den stilling som afdelingschef, som Dietmar Klarenberg tidligere beklædte, ikke kan relateres til nogen tilsvarende stilling inden for rammerne af erhververens nye tilrettelæggelse af arbejdet.

52 Hertil bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at en eventuel forpligtelse til at ophæve privatretlige ansættelseskontrakter ved overførsel af økonomiske aktiviteter til en offentligretlig juridisk person i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/23 udgør en væsentlig ændring af arbejdsvilkårene til skade for arbejdstageren, der er en umiddelbar følge af overførslen, således at arbejdsgiveren i så fald må anses for at være ansvarlig for ophævelsen af ansættelseskontrakterne (Mayeur-dommen, præmis 56). Det må ligeledes lægges til grund, at den omstændighed, at det eventuelt ikke skulle være muligt ved en overførsel at tildele en arbejdstager en stilling i erhververens organisationsstruktur, der svarer til den, som den pågældende beklædte i overdragerens virksomhed, kan sidestilles med en opsigelse af ansættelseskontrakten, som arbejdsgiveren er ansvarlig for i denne bestemmelses forstand, hvis den medfører en væsentlig ændring af arbejdsvilkårene til skade for den pågældende.

53 Den forelæggende rets spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2001/23 skal fortolkes således, at sidstnævnte ligeledes kan finde anvendelse i en situation, hvor den overførte virksomheds- eller bedriftsdel ikke bevarer sin organisatoriske uafhængighed, såfremt den funktionelle forbindelse mellem de forskellige overførte produktionsfaktorer opretholdes, og dette gør det muligt for erhververen at anvende disse sidstnævnte til at fortsætte den samme eller en tilsvarende økonomisk aktivitet, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Sagens omkostninger

54 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i Rådets direktiv 2001/23/EF af 12. marts 2001 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter skal fortolkes således, at sidstnævnte ligeledes kan finde anvendelse i en situation, hvor den overførte virksomheds- eller bedriftsdel ikke bevarer sin organisatoriske uafhængighed, såfremt den funktionelle forbindelse mellem de forskellige overførte produktionsfaktorer opret-

holdes, og dette gør det muligt for erhververen at anvende disse sidstnævnte til at fortsætte den samme eller en tilsvarende økonomisk aktivitet, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Underskrifter